

Záznam

ze zasedání 169. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR,
konané dne 6. března 2023 na Úřadu vlády

Program:

1. **Body k projednání**
 - 1.1 **Opatření v oblasti cen energií**
 - 1.2 **Analýza reálných dopadů ekologické legislativy EU přijaté koncem roku 2022 na rodiny v ČR, včetně FIA**
 - 1.3 **Demografický vývoj a jeho výzvy pro trh práce**
 - 1.4 **Rámcové parametry možných úprav v daňové oblasti**
 - 1.5 **Stav implementace programů fondů EU a příprava programového období 2021 – 2027**
 - 1.6 **Zprávy o realizaci projektů sociálních partnerů obsahujících aktivity k prohloubení sociálního dialogu (§ 320a, písm. a) zákoníku práce) a opatření v oblasti prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání (§ 320a, písm. b) zákoníku práce) za rok 2022**
2. **Materiály pro informaci**
 - 2.1 **Přehled přípravy dopravních staveb s plánovaným zahájením v nejbližších letech a stavebními náklady nad 300 mil. Kč**
3. **Různé**

Příloha:

- Stanovisko SP ČR a KZPS ČR k materiálům plenární schůze

Průběh jednání

Jednání zahájil a řídil předseda vlády a předseda RHSD ČR prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M. (dále jen „předsedající“), který přivítal účastníky a seznámil je s výsledky jednání Předsednictva RHSD ČR, jež rozhodlo o změně pořadí projednávaných bodů s tím, že body 1.3 „*Demografický vývoj a jeho výzvy pro trh práce*“ a 1.4 „*Rámcové parametry možných úprav v daňové oblasti*“ nebudou projednávány a budou zařazeny na program příští plenární schůze, jež se uskuteční dne 15. května 2023.

Předsedající v úvodu plenární schůze zdůraznil, že se ve veřejném prostoru objevují informace o úmyslu vlády provést důchodovou reformu a konsolidaci veřejných financí včetně zavedení úsporných opatření. Příprava obou bodů nyní probíhá, nejsou zatím k dispozici žádné podklady, na nichž by byla shoda ve vládní koalici a o nichž by bylo možno vést diskusi, natož pak aby bylo možno učinit nějaké rozhodnutí. Teprve poté, co bude připraven vstupní materiál, na němž se shodne vládní koalice, bude možno zahájit jednání se sociálními partnery i s opozicí a následně přijmout definitivní rozhodnutí o podobě jak důchodové reformy, tak i konsolidačního balíčku. V tuto chvíli se ve veřejném prostoru pouze objevují názory jednotlivých expertů, různé podněty a nápady, ale nic z toho není výsledkem jednání vlády, ani schváleným vstupním materiálem pro diskusi například se sociálními partnery. Předsedající považuje za nešťastné, pokud už ve chvíli, kdy ještě žádné návrhy nejsou na stole a debata ani nezačala, že oznamují sociální partneři úmysl organizovat demonstrace a další protestní akce. Takový postup určitě nepomáhá nalezení shody a dobrého výsledku pro občany České republiky, o který se vláda ČR snaží.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. doporučil obdobným způsobem informovat i širokou veřejnost, aby nedocházelo k šíření pochybností a fám o konkrétních již dohodnutých návrzích. Vláda by měla v tomto směru vystupovat jasným způsobem.

Předseda ČMKOS Josef Středula připomněl tlak, jenž je vyvíjen na sociální partnery ze strany novinářů i široké veřejnosti v souvislosti s informacemi, jež o podobě obou materiálů na veřejnost pronikají. Problém je způsoben i tím, že sociální partneři nejsou zapojeni do činnosti resortních pracovních skupin, jež o navrhovaných opatřeních mohou jednat, ačkoliv jim to bylo v minulosti přislíbeno.

Předsedající doplnil, že cílem vystoupení bylo poskytnutí informací o aktuálním stavu, aby je sociální partneři mohli předat dál svým členům a těm, kteří se na ně v této souvislosti obracejí.

Bod 1.6 Zprávy o realizaci projektů sociálních partnerů obsahujících aktivity k prohloubení sociálního dialogu (§ 320a, písm. a) zákoníku práce) a opatření v oblasti prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání (§ 320a, písm. b) zákoníku práce) za rok 2022

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR schvaluje zprávy o realizaci projektů sociálních partnerů obsahujících aktivity k prohloubení sociálního dialogu dle § 320a, písm. a) zákoníku práce a opatření v oblasti prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání dle § 320a, písm. b) zákoníku práce za rok 2022.

Bod 1.5 Stav implementace programů fondů EU a příprava programového období 2021 – 2027

Místopředseda vlády a ministr pro místní rozvoj PhDr. Ivan Bartoš, Ph.D. informoval o stavu čerpání prostředků z končícího programového období, kde i vzhledem k dodatečnému navýšení zbývá dočerpát ještě 128 mld. Kč a nejbližší měsíce tak budou klíčové v administrativní rovině i z hlediska personálních kapacit. Ke konci loňského roku bylo evidováno 265 rizikových projektů, na něž je navázáno 13,1 mld. Kč. Zároveň již probíhá nové programové období, kde již došlo k vyhlášení výzev ve všech programech a byly zaregistrovány žádosti o podporu ve výši 147,3 mld. Kč, což činí necelých 30 % alokace.

Předseda ČMKOS Josef Středula zdůraznil, že spolu s formálním a technickým hodnocením čerpání by toto mělo být vyhodnocováno i z hlediska kvality a dosažení předpokládaného efektu, tedy s ohledem například na příspěvek k HDP, zlepšení životního prostředí, snížení energetické náročnosti, atd. Vzhledem k využívání i jiných finančních nástrojů EU, mezi něž patří i Fond spravedlivé transformace, dochází k nerovnostem mezi regiony, jež mohou tyto prostředky čerpat, a hospodářsky a sociálně ohroženými územími mimo strukturálně postižené regiony, která prostředky čerpat nemohou. Současná vysoká inflace může do značné míry přispět k neúspěšnosti projektů a k jejich selhání, s tím souvisí možnost přesměrování prostředků z operačních programů. Vzhledem k vysokým nárokům na lidské zdroje zejména na přelomu jednotlivých programových období je nezbytné zasadit se o to, aby v rámci úsporných opatření nedocházelo k omezování rozpočtových prostředků a snižování personálních kapacit, což by mohlo vést ke snížení absorpční kapacity.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák požádal o vyvinutí maximální snahy s cílem dočerpání všech prostředků alokovaných v rámci minulého programového období, zejména u operačních programů Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, Životní prostředí a Integrovaného regionálního operačního programu, a upozornil na možný pozitivní efekt na státní rozpočet. V novém programovém období musí být kladen maximální důraz na kvalitu lidských zdrojů.

Místopředseda vlády a ministr pro místní rozvoj PhDr. Ivan Bartoš, Ph.D. reagoval na přednesené podněty a zdůraznil zejména obtížné posuzování efektivity vynaložených prostředků a snahu

o preciznější cílení podpory pro hospodářsky a sociálně ohrožená území. Závěrem potvrdil, že všechny zúčastněné orgány jsou nyní vedeny snahou o maximální dočerpání poskytnutých prostředků. Přesuny mezi jednotlivými programy v rámci nového období budou i nadále možné, ovšem při zachování tematické koncentrace prostředků.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. uvedl, že současnou situaci lze hodnotit pozitivněji ve srovnání s předchozími programovými obdobími. Opačná situace však panuje v případě Národního plánu obnovy, kde je stále mnoho nevyužitých příležitostí.

Předsedající zdůraznil, že příprava Národního plánu obnovy byla provázena vysokou mírou decentralizace, což se aktuálně ukazuje jako značná nevýhoda a vláda se snaží o odstranění všech problémů, jež se vyskytly.

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela doplnil, že Národní plán obnovy připravený předchozí vládou se vyznačuje nejvyšší mírou fragmentace ze všech členských států EU, přičemž na některé projekty je dokonce alokována částka nižší, než činí krácení za jeden nesplněný milník. Cílem je nyní změna nastavení plánu tak, aby bylo možno vyčerpat maximum prostředků a v případě komponent, jež nebudou moci být vyčerpány, dojednat s Evropskou komisí jejich náhradu.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Sociální partneři požadují zajištění dostatečných administrativních kapacit na řešení vyčerpání programů ve starém programovém období a náběh programů období nového. Zároveň upozorňují, že je nutné zajistit včasné hodnocení žádostí, aby se doba a realizace samotných projektů neprodlužovala.

Bod 1.1 Opatření v oblasti cen energií

Vrchní ředitel Sekce energetiky a jaderných zdrojů Ministerstva průmyslu a obchodu Ing. René Neděla poděkoval za probíhající spolupráci se sociálními partnery, zdůraznil, že mnoho kroků na evropské úrovni bylo realizováno díky aktivně pojatému českému předsednictví v Radě EU a rekapituloval a blíže specifikoval opatření přijímaná a připravovaná na národní úrovni.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák ocenil zajištění dostatku energií a jejich úspory a požádal o srovnání využití dočasného krizového rámce v okolních zemích z hlediska konkurenceschopnosti českého průmyslu. Nadále je nezbytné pokračovat v investičních akcích ve vztahu k terminálům na zkapalněný zemní plyn a rozšiřování ropovodů. Rovněž je nutné urychlit přípravu státní energetické koncepce, surovinové politiky a národního plánu v oblasti energetiky a klimatu. Cena emisních povolenek dosáhla takové výše, že se ukazuje jako nezbytné přijmout řešení na evropské úrovni.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner doplnil požadavek na pokračování jednání o nastavení úhrad za vydobyté nerosty a vnesl dotaz k vyjmutí úkolu připravit nový energetický zákon z programového prohlášení vlády.

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela uvedl, že v rámci EU je ČR se svým přístupem k emisním povolenkám prakticky osamocena a není tak možné zajistit blokační menšinu. Většina členských států spatřuje ve vysokých cenách povolenek zdroj příjmů k financování projektů modernizace ekonomiky a přechodu na obnovitelné zdroje energie. Nový energetický zákon již není součástí programového prohlášení vlády, neboť aktuální větší množství novel vyvolává pochybnosti o potřebnosti přípravy zcela nového zákona.

Předseda ČMKOS Josef Středula vyjádřil obavy, zda nová evropská energetická politika nepovede k odlivu průmyslové výroby a odchodu průmyslových podniků z EU. Přímou je tak ohrožena zaměstnanost i životní úroveň. Vzhledem k tomu, že výnosy z emisních povolenek sice slouží k modernizaci ekonomiky, směřují však do jiné sféry ekonomiky a způsobují prohlubování nerovností ve společnosti, má vláda ve snaze o snížení jejich cen plnou podporu všech sociálních partnerů.

Předseda ASO Bohumír Dufek uvedl, že kritika nesměruje k institutu emisních povolenek, nýbrž k jejich vysokým cenám a jejich kolísání, respektive k poměru ceny povolenky ke spotřebnímu koši. Emisní povolenky v této podobě tak již ve východních zemích EU neslouží k vytváření ekologických investic. Vláda by také měla přijmout program, jenž by umožnil využití alternativních způsobů vytápění a zdrojů energie a instalaci solárních panelů i nízkopříjmovým skupinám obyvatel. Závěrem apeloval na Ministerstvo zemědělství, aby vytvořilo podmínky pro možné tankování čistého bioplynu od zemědělců pro místní dopravu.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. ocenil plodnou spolupráci Ministerstva průmyslu a obchodu se sociálními partnery při stanovení maximálních cen elektrické energie a plynu a na přípravě nové energetické koncepce. Nadále je třeba pracovat s konceptem dočasného krizového rámce, který bude klíčovým instrumentem i v dalším období. Přestože výnosy z emisních povolenek mohou ve středně a dlouhodobém horizontu přispět k modernizaci ekonomiky a přechodu na obnovitelné zdroje energie, krátkodobé dopady vysokých cen energií mohou mít na průmysl a tím i na celou společnost některých zemí včetně ČR fatální dopady.

Předsedající zdůraznil, že vyjednávání v rámci EU je třeba hodnotit realisticky podle toho, čeho je možné dosáhnout a jaká je podpora pro návrhy a opatření v jednotlivých státech. V tomto kontextu lze za úspěch považovat prosazení korekčního mechanismu u rozšířeného systému emisních povolenek, úspěchem je rovněž zařazení jaderných zdrojů do taxonomie EU. V rámci debat o návrhu na zákaz spalovacích motorů bylo jasné, že je tento návrh podporován drtivou většinou členských států i samotnými automobilkami, proto byla jakákoliv snaha o změnu od počátku politicky neprůchodná. Nyní vzniká šance na dílčí přehodnocení vzhledem k otevřené otázce využívání syntetických paliv. Odlišná je situace v případě připravované emisní normy Euro 7, kde se rysuje silnější skupina států s negativním stanoviskem, přičemž i ze strany výrobců automobilů zaznívá nesouhlas. Obecně je třeba konstatovat, že zelená politika není záležitostí pouze EU, ale jedná se o celosvětový trend, na nějž je nutné se adaptovat.

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela uvedl, že vláda si dobře uvědomuje hrozbu deindustrializace a ztráty konkurenceschopnosti, značná část členských zemí EU však v zelené transici nespatřuje riziko a nebezpečí, nýbrž snahu o řešení klimatické změny. Větší riziko pro konkurenceschopnost je pak ze strany těchto zemí spatřována v americkém zákoně na snížení inflace. Je třeba zdůraznit, že je ČR stále čistým příjemcem prostředků z EU a k členství v EU není žádná alternativa. Vláda připravuje opatření na zvýšení dostupnosti alternativních zdrojů energie a solárních panelů pro domácnosti, nejdříve je však třeba přijmout opatření ke zvýšení energetické účinnosti a snížení energetických ztrát.

Ministr dopravy Mgr. Martin Kupka blíže popsal jednání k již téměř přijatému zákonu spalovacích motorů a k vyjednávání o emisní normě Euro 7. Za úspěch českého předsednictví v Radě EU lze považovat prosazení právně závazné výjimky ze zákazu spalovacích motorů pro využívání syntetických paliv a stanovení roku 2026 pro vyhodnocení, zda je možné tímto zákazem stanovených cílů dosáhnout. V kritickém postoji k nové emisní normě Euro 7 není ČR osamocená, s negativním stanoviskem vystoupily i státy jako Německo, Francie nebo Itálie, neboť tato norma v některých aspektech tak, jak je navržena, odporuje fyzikálním zákonům.

Vrchní ředitel Sekce energetiky a jaderných zdrojů Ministerstva průmyslu a obchodu Ing. René Neděla upozornil na existující strategii rozvoje využívání biometanu a přípravu výzev na investiční podporu bioplynových stanic.

Předseda ČMKOS Josef Středula zopakoval trvalou podporu sociálních partnerů výstavbě nových jaderných zdrojů s tím, že čím dříve dojde k realizaci, tím lépe pro energetický sektor.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Sociální partneři požadují, aby vláda předložila strategický výhled v oblasti cen energií ve vztahu k připravovaným aktualizacím strategických dokumentů, zejména:

- Národního plánu v oblasti energetiky a klimatu
- Politiky ochrany klimatu

- Státní energetické koncepce
- Státní surovinové politiky
- Vodíkové strategie v souvislosti s další klimaticko-energetickou legislativou

Sociální partneři zároveň žádají o předložení harmonogramu příprav a rozdělení odpovědností za přípravu těchto materiálů do 31. března 2023, který bude zpracován ve spolupráci příslušných resortů a koordinován Ministerstvem průmyslu a obchodu.

Sociální partneři dále žádají o poskytnutí analytického přehledu využívání podpor podle dočasného krizového rámce a dalších opatření v oblasti cen energií včetně mezinárodního srovnání.

Řízení plenární schůze převzal ministr dopravy Mgr. Martin Kupka.

Bod 1.2 Analýza reálných dopadů ekologické legislativy EU přijaté koncem roku 2022 na rodiny v ČR, včetně FIA

Vrchní ředitel Sekce hospodářství Ministerstva průmyslu a obchodu Ing. Eduard Muřický shrnul obsah předloženého materiálu, jenž byl zpracován ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí. V materiálu je konstatováno, že za účelem hodnocení reálných dopadů jsou využívány modelovací nástroje, které indikují, že ekonomické dopady na jednotlivé vrstvy obyvatel nejsou proporcionálně rozloženy, s vyšším zatížením nízkopříjmových skupin. Odpovědí by mělo být vytvoření Sociálního klimatického fondu, jenž by měl v letech 2026 – 2032 spravovat částku minimálně 50 mld. Kč alokovanou za tímto účelem. To by mělo přispět ke snížení dopadů mimo jiné vysokých cen emisních povolenek.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner konstatoval, že řada otázek již byla projednána v rámci minulého bodu, je však zapotřebí zdůraznit, že analýza neobsahuje celou škálu dopadů, a tyto je nezbytné doplnit ve spolupráci zejména s resorty zemědělství, školství, mládeže a tělovýchovy a dalšími.

Předseda ČMKOS Josef Středula ocenil předloženou analýzu, zejména pak tzv. family impact assessment, jenž je v této podobě zpracován vůbec poprvé, upozornil však na riziko dalšího výrazného zdražování, pokud v roce 2027 nabude účinnosti rozšířený systém emisních povolenek ETS2. Přitom již nyní růst životních nákladů dramaticky dopadá na některé skupiny obyvatel, zejména na neúplné rodiny a důchodce. Obdobné analytické materiály by proto měly být k dispozici ještě před jednáním o těchto záležitostech na evropské úrovni, nikoliv až ex post.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Sociální partneři:

- žádají o průběžné doplňování a dopracování analytických materiálů a dopadových studií;
- považují za důležité pokračovat v rozvoji modelovacích nástrojů pro podporu hospodářsko-politických rozhodování v oblasti energetiky a klimatu.

Bod 2.1 Přehled přípravy dopravních staveb s plánovaným zahájením v nejbližších letech a stavebními náklady nad 300 mil. Kč

Ministr dopravy Mgr. Martin Kupka představil předloženou informaci, jež byla detailněji projednána v rámci Pracovního týmu RHSD ČR pro dopravu a dopravní infrastrukturu, a avizoval, že na základě revidovaného programového prohlášení vlády bude připraven desetiletý výhled pro klíčové dopravní investice.

Viceprezident KZPS ČR Ing. Jiří Nouza poděkoval za snahu nastavit dlouhodobé financování s cílem dlouhodobé perspektivy sektoru stavebnictví a připomněl dohodu, že obdobná pozornost

bude věnována rovněž stavbám železniční infrastruktury a přípravě výstavby vysokorychlostních tratí.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák ocenil, že pro výstavbu dopravní infrastruktury budou získávány prostředky i z jiných zdrojů, než jen ze státního rozpočtu. Za trvalý problém však považuje, že se doposud nepodařilo ústavně zakotvit upřednostnění veřejného zájmu.

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela v této souvislosti upozornil na možné obtíže s legislativní definicí tohoto pojmu, neboť různé zájmové skupiny mají na obsah veřejného zájmu různé názory.

Předseda ČMKOS Josef Středula podpořil takové legislativní úpravy, jež by umožnily snadnější výstavbu liniových staveb, a na základě podnětu předsedy ASO Bohumíra Dufka požádal o zpracování přehledu staveb, u nichž došlo v důsledku zastavení investorské přípravy a následné nutnosti jejího opětovného zahájení ke značnému zdržení v jejich realizaci.

Ministr dopravy Mgr. Martin Kupka v návaznosti na proběhlou diskusi specifikoval některé legislativní změny, jež jsou nyní ve schvalovacím procesu a jejichž cílem je urychlení a usnadnění výstavby dopravních staveb.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Bod 3. Různé

Předseda ČMKOS Josef Středula požádal o zlepšení fungování dvou pracovních týmů RHSD ČR, jmenovitě Pracovního týmu pro daně a pojištění v gesci Ministerstva financí a Pracovního týmu pro koncepci důchodové reformy v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí.

Předseda ČMKOS Josef Středula opakovaně navrhl v rámci boje s inflací plné využití možností daných zákonem o cenách. Nemělo by přitom jít o určování cen, ale o dynamickou práci s maržemi.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák vyjádřil odmítavý postoj zaměstnavatelů k návrhu novely vyhlášky č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb jako neadekvátně přísné, retroaktivní, v řadě případů neproveditelné, neodůvodněné, ve srovnání se zahraničními zkušenostmi zbytečné a finančně neobhajitelné regulaci požární ochrany garáží při dobíjení elektromobilů a požádal, aby případná regulace odrážela obdobnou regulaci v ostatních členských státech EU a případně aby se s regulací počkalo na doporučení Evropské komise.

1. místopředseda vlády a ministr vnitra Mgr. Bc. Vít Rakušan upozornil, že návrh vyhlášky je výsledkem odborné práce Hasičského záchranného sboru ČR. Návrh je v tuto chvíli v meziresortním připomínkovém řízení a jeho výsledná podoba bude odrážet uplatněné připomínky i celkový postoj k elektromobilitě.

Prezident KZPS Jan Wiesner požádal o dopracování podkladového materiálu k bodu 1.3, jenž nebyl na dnešní plenární schůzi projednáván, ve smyslu připomínek uplatněných na Pracovním týmu RHSD ČR pro pracovněprávní vztahy, kolektivní vyjednávání a zaměstnanost, a jeho předložení v upravené podobě na příští plenární schůzi.

Po projednání všech bodů programu 169. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR poděkoval ministr dopravy Mgr. Martin Kupka účastníkům Plenární schůze a její zasedání ukončil.

Zpracoval:
Mgr. David Kadečka
výkonný sekretář RHSD ČR